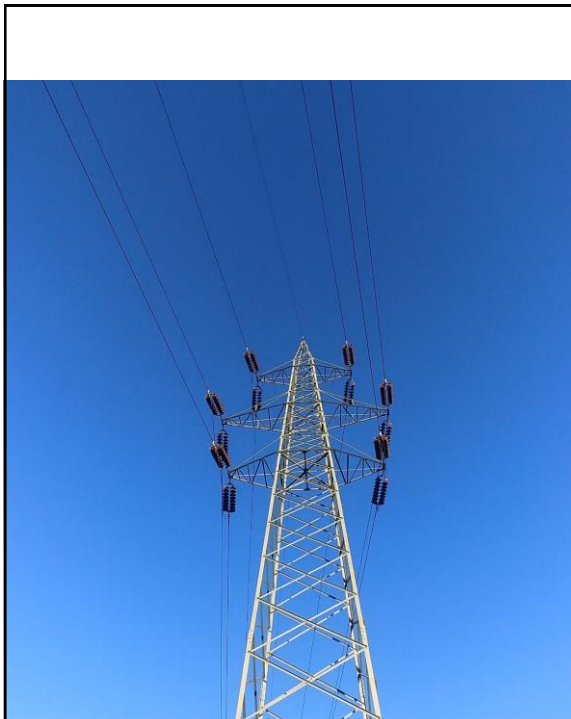

ENERGETIKA

PROGRAMSKI MODUL 1

1

ENERGETIKA

PROGRAMSKI MODUL 1

Stanje vpeljav sistemov vodenja v slovenskih energetskih družbah

(na presečni datum 23.4.2018)

mag. Boris Sovič, univ.dipl.inž.
Predsednik uprave Elektro Maribor d.d.
Predsednik sekcije za energetiko pri SZKO

2

Avtorji prispevka

mag. Boris Sovič, Elektro Maribor d.d., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor

boris.sovic@elektro-maribor.si

mag. Mojca Kremsar Janžekovič, Elektro Gorenjska d.d., Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj

mojca.kremsar@elektro-gorenjska.si

dr. Zvonko Toroš, Elektro Primorska d.d., Erjavčeva ulica 22, 5000, Nova Gorica

zvonko.toros@elektro-primorska.si

Irena Malenkovič, Elektro Celje d.d., Vrunčeva 2a, 3000 Celje

irena.malenkovic@elektro-celje.si

O sekciji za energetiko pri SZKO

Sekcija za energetiko pri SZKO

Sekcija za energetiko pri SZKO je bila uradno ustanovljena 7.4.2016.

Osnovni namen Sekcije za energetiko je spodbujati kakovost in odličnost med vsemi člani ustanovljene sekcije.

Osnovni cilji Sekcije za energetiko so predvsem usmerjeni v medsebojno izmenjavo dobrih praks, prepoznati stanje področja kakovosti in odličnosti znotraj organizacij s področja energetike, ter sodelovati na letni konferenci SZKO.

Znano je namreč, da z uspešnim izvajanjem in izpolnjevanjem zahtev sistemov vodenja v organizacijah, organizacije lažje dosegajo zastavljene cilje in se nenehno izboljšujejo.

Sestava sekcije za energetiko pri SZKO

Elektro Maribor d.d. mag. Boris Sovič (predsednik sekcije), Miroslav Pečovnik

Elektro Gorenjska d.d. mag. Mojca Kreamsar Janžekovič (podpredsednica sekcije)

Elektro Celje d.d. Irena Malenkovič

Elektro Primorska d.d. dr. Zvonko Toroš

Elektro Ljubljana d.d. Gregor Kita

ELES, d.o.o. mag. Igor Loborec

Petrol d.d. dr. Marta Svovljšak, Marko Rozman

GEN energija d.o.o. Aleš Buršič

Uvod

7

Povzetek

Prispevek podaja stanje vpeljavi sistemov vodenja v slovenskih energetske družbah, in sicer:

- a) sistemov vodenja vključno z integriranimi sistemi vodenja,
- b) certifikatov družini prijaznih podjetij,
- c) stanje modelov odličnosti.

8

Izvedba ankete

Izvedba ankete

Sekcija za energetiko, ki ima v načrtu redno letno izvajanje ankete, je izvedla v slovenskih energetske družbah prvo anketo junija leta 2016. Ponovila jo je v letu 2017 ter v letu 2018, da bi ugotovili stanje uvedb sistemov vodenja ter modela odličnosti.

Anketa je zajela področja energetike v sklopih dejavnosti: elektrika, toplota in goriva. Energetske družbe so bile pozvane, da izpolnijo vprašalnik in tako omogočijo pregled nad stanjem vpeljavi sistemov vodenja na presečni datum.

Družbe so bile seznanjene z namero, da se anketa izvaja periodično vsako leto, in sicer v drugem kvartalu, kar omogoča ugotavljanje napredka uvajanja sistemov vodenja in pregled na primerljiv presečni datum.

Struktura vprašanj

Vprašanja so se nanašala na stanje vpeljave sistemov vodenja:

- kakovosti ISO 9001:2008 in ISO 9001:2015;
- ravnanja z okoljem ISO 14001:2015;
- varnosti in zdravja pri delu BS OHSAS 18001;
- upravljanja s tveganji ISO 31000;
- informacijske varnosti ISO 27001;
- upravljanja z energijo ISO 50001 in
- upravljanja s sredstvi ISO 55001.

Anketa je vsebovala tudi vprašanja o stanju vpeljave modelov odličnosti EFQM in certifikata družini prijaznega podjetja.

Družbe so odgovarjale na vprašanje o statusu vpeljave, pri čemer sta bili naslednji opciji:

- ni vpeljan;
- vpeljava v celoti.

Odziv respondentov

Vabilo k sodelovanju v anketi je bilo po elektronski pošti poslano družbam s področja energetike.

Odgovore na vprašalnik ankete je v celoti oddalo 12 do 23 družb (v nadaljevanju respondenti), ki v Sloveniji delujejo na področju energetike.

Struktura respondentov

Od 23 respondentov jih 74 % deluje pretežno na področju električne energije, 9 % na področju toplote in 17 % na področju goriv.

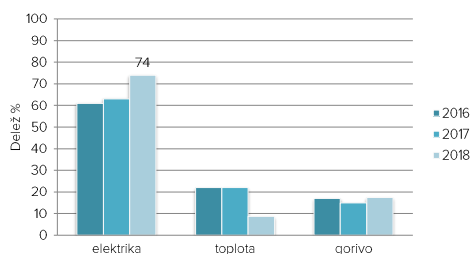
Med respondenti s področja električne energije jih 38 % deluje na področju proizvodnje električne energije, 6 % na področju prenosa, 31 % na področju distribucije in 25 % na področju trgovanja z električno energijo.

Od respondentov s področja toplote je 50 % proizvajalcev in prav toliko prodajalcev ter 50 % distributerjev.

Od respondentov s področja goriv jih 75 % deluje na področju plinastih, 50 % pa na področju tekočih in 25 % pa na področju trdih goriv.

Struktura respondentov

Posamezni respondenti dejansko delujejo na več področjih.

V zadnjem obdobju na primer trgovci z električno energijo vstopajo tudi na trg goriv in obratno.

Sistemi vodenja

Sistemi vodenja

Družbe energetike zaradi narave dejavnosti uporabljajo različne sisteme vodenja že od ustanovitve dalje.

Zaradi poenotenja in medsebojne primerljivosti družb se sistemi tudi certificirajo z namenom, da se objektivno stalno preverja izpolnjevanje zahtev standardov vodenja.

Sistem vodenja ISO 9001

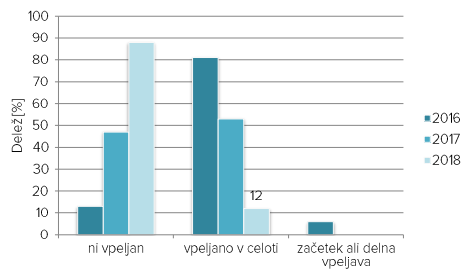
Standardi skupine ISO 9001 določajo zahteve, ki jih mora izpolnjevati dobavitelj do odjemalca in drugih deležnikov.

Standard ISO 9001 predstavlja temelj sistemov vodenja.

Do septembra 2018 sta veljavni obe izdaji standarda ISO 9001, tako tista iz leta 2008 kot verzija iz leta 2015. Poslej velja verzija ISO 9001:2015.

Sistem vodenja kakovosti ISO 9001:2008

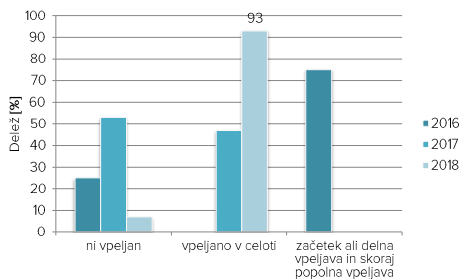

Od 22 respondentov ima le 12 % v celoti vpeljan sistem ISO 9001:2008.

Padec števila vpeljave in porast nevpeljave izhaja prav iz intenzivnega prehoda na novi standard ISO 9001:2015.

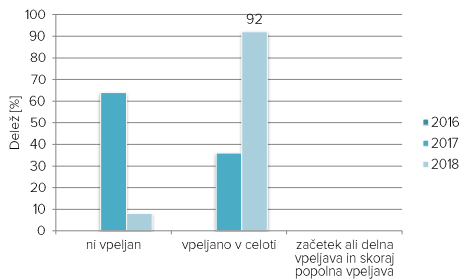
Sistem vodenja kakovosti ISO 9001:2015

Sistem ISO 9001:2015 ima vpeljano v celoti 93 % respondentov, kar je posledica pospešenega prehoda na novi standard.

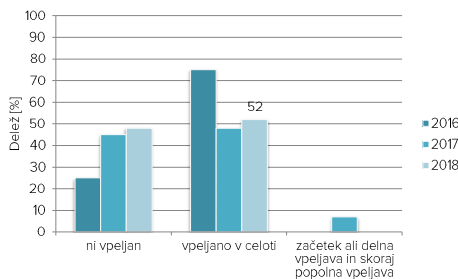
Sistem ravnanja z okoljem ISO 14001

Standardi skupine ISO 14001 določajo zahteve za sistem ravnanja z okoljem. Sistem ISO 14001 je enako razširjen sistem med respondenti kot temeljni standard ISO 9001. ISO 14001:2015 je vpeljan pri 92 % respondentov, kar kaže na odgovoren odnos družb do okolja. Opazno je tudi bistveno povečanje deleža v letu 2018 v primerjavi z letom 2017.

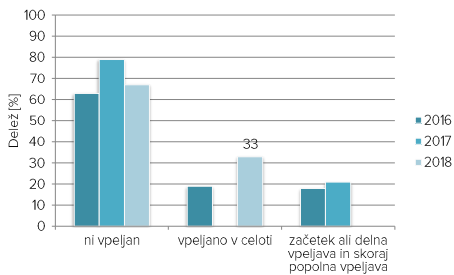
Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu

Standardi skupine BS OHSAS 18001 določajo zahteve za sistem varnosti in zdravja pri delu. Delež respondentov, ki ima sistem BS OHSAS 18001 v celoti vpeljan, se je povečal na 52 %. Povečanje deleža respondentov, ki nimajo vpeljanega sistema na 48 %, izhaja iz spremembe anketiranja. Anketa ima le dva odgovora: ni vpeljan in vpeljava v celoti. Novi standard ISO 45001 bo nadomestil in posodobil sedanji BS OHSAS 18001:2007.

Sistem upravljanja s tveganji ISO 31000

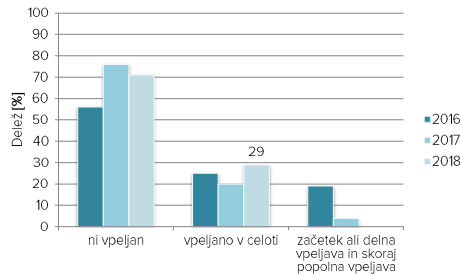

Standard določa principe za obvladovanje tveganj.

Sistem ISO 31000:2011 ima v celoti vpeljan 33 % respondentov, na 67 % pa se je zmanjšal delež respondentov, ki nima vpeljanega.

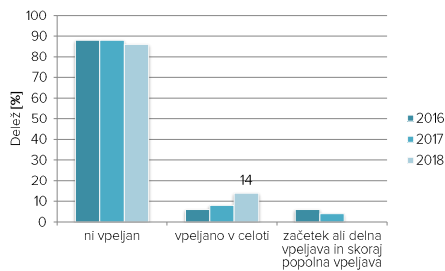
Sistem upravljanja informacijske varnosti ISO 27001

Standard določa zahteve za zagotavljanje informacijske varnosti. Sistem ISO 27001:2013 ima vpeljan 29 % respondentov. Delež je narasel za 9 odstotnih točk glede na leto 2017. Na 71 % pa se je zmanjšal odstotek respondentov z nevpeljanim standardom.

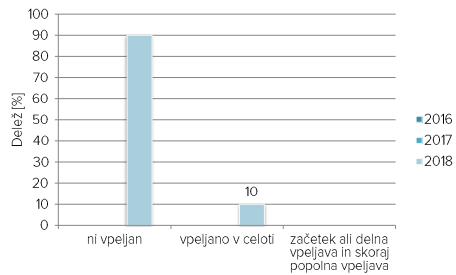
Sistem upravljanja z energijo ISO 50001

Standard določa zahteve za upravljanje z energijo. Sistem ISO 50001:2011 je eden izmed najmanj razširjenih med respondenti. Le 14 % respondentov ima sistem ISO 50001:2011 v celoti vpeljan, 86 % respondentov pa ga nima. Za sistemom ISO 55001:2014 je to najmanj razširjen standard med respondenti. Opazen pa je pozitiven trend rasti vpeljave sistema ISO 50001:2011.

Sistem upravljanja s premoženjem ISO 55001

Standard določa zahteve za upravljanje s premoženjem.

Sistem ISO 55001:2014 je manj razširjen med respondenti. Letos je prvič vključen v anketo. Le 10 % respondentov ima sistem ISO 55001:2014 v celoti vpeljan.

Modeli odličnosti

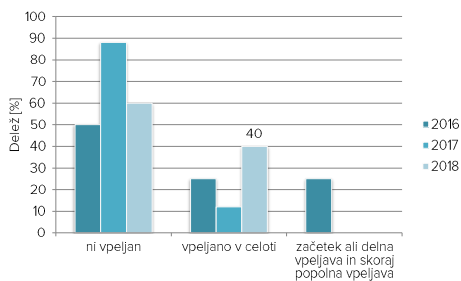
Modeli odličnosti

Modeli odličnosti omogočajo zaposlenim razumeti vzročno-posledične povezave med tem, kaj njihove družbe delajo in rezultati, ki jih dosegajo ter primerljivost s sorodnimi družbami vključno s trendi.

Na podlagi izvedene ankete v letu 2015 je tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ugotovilo, da družbe prepoznavajo, da je odkrito in poglobljeno stalno ocenjevanje samega sebe ključno za ugotavljanje svojih prednosti in priložnosti ter tveganj, na podlagi katerih si družbe lahko postavijo cilje, strategije in nenehno izboljšujejo rezultate poslovanja.

Model odličnosti EFQM

Evropski model odličnosti EFQM (European Foundation for Quality Management) je najbolj razširjen model odličnosti.

Pomembno se je povečal delež respondentov, ki imajo sistem vpeljan v celoti, in sicer na 40 %.

Integracija sistemov vodenja

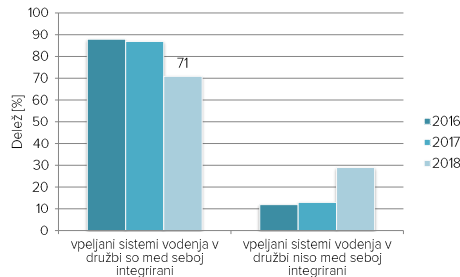

Integracija sistemov vodenja

Integrirani sistem vodenja zajema in združuje različna specifična področja vodenja v enoten sistem vodenja.

Integracija sistemov vodenja

Na vprašanje o tem, ali so vpeljani sistemi vodenja v družbi med seboj integrirani, je v letu 2018 pritrdilno odgovorilo 71%, kar pomeni zmanjšanje za 16 odstotnih točk.

Integracija sistemov vodenja

Anketa je v letu 2018 pokazala, da se je za 16 odstotnih točk zmanjšal delež družb, ki so na vprašanje o tem, ali so vpeljani sistemi vodenja v družbi med seboj integrirani, odgovorilo pritrdilno.

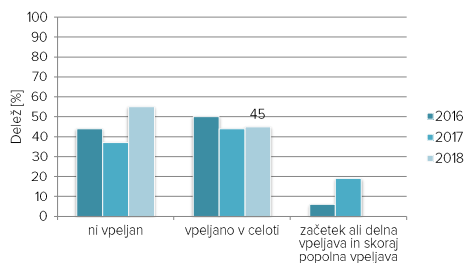
V naslednjem anketiranju bo treba posvetiti posebno pozornost temu trendu, ki je najpomembnejši z vidika celovitosti obvladovanja poslovanja, saj učinkovito preslikava standarde v učinkovitost poslovanja in doseganje odličnosti.

Projekt DPP

Projekt družini prijazno podjetje

Certifikat družini prijazno podjetje temelji na družbeno odgovornem upravljanju sodelovanja zaposlenih s poudarkom na usklajevanju poklicnega in zasebnega družinskega življenja.

Na vprašanje o izpolnjevanju zahtev certifikata je opaziti na 55 % porast respondentov, ki so odgovorili, da ga nima vpeljanega. Zaznan je minimalni porast respondentov s certifikatom, kar izhaja tudi iz spremembe anket, ki ima le dva odgovora: ni vpeljan in vpeljava v celoti.

Sklep

Sklep

Sekcija za energetiko je v obdobju od 26.4.2018 do 22.5.2018 v slovenskih energetskih družbah izvedla tretjo anketo, da bi ugotovili stanje uvedb sistemov vodenja ter modela odličnosti, katerega uvedbo, za družbe s kapitalsko naložbo države, priporoča tudi Slovenski državni holding.

Sklep

Anketa je pokazala, da sta med respondenti najbolj uporabljana:

- temeljni standard ISO 9001:2015 s 93 % v celoti vpeljanim sistemom in
- standard ravnanja z okoljem ISO 14001:2015 z 92 % v celoti vpeljanim sistemom.

Sledi mu standard varnosti in zdravja pri delu BS OHSAS 18001:2006, ki ga ima vpeljanega 52 % respondentov.

Med standardi, katere ima vpeljane manj kot polovica respondentov, sta bolj izrazita še:

- standard upravljanja s tveganji ISO 31000:2011 s 33 % deležem med respondenti in
- standard informacijske varnosti ISO 27001:2013 z 29 % deležem.

Standard upravljanja z energijo ISO 50001:2011 je vpeljan s 14 %.

Anketa je prvič zajela standard upravljanja s sredstvi ISO 55001:2014, ki ga ima vpeljanega 10 %.

Sklep

Integrirane sisteme vodenja ima 71 % respondentov.

Certifikat družini prijazno podjetje ima 45 % respondentov.

Povečal se je delež respondentov, ki ima sistem odličnosti EFQM vpeljan v celoti, in sicer na 40 %.

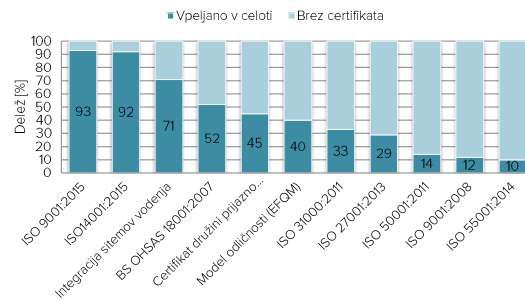
Sklep

Anketa, ki je, z izjemo dobaviteljev električne energije in plina, zajela družbe, ki imajo 65 % do 100 % funkcionalni delež na svojem delovnem področju, je razkrila precejšnjo pozornost, ki jo družbe posvečajo zlasti sistemom vodenja kakovosti ISO 9001 in ravnanja z okoljem ISO 14001 ter varnosti in zdravja pri delu BS OHSAS 18001.

Delež družb z integracijo vseh sistemov se je v letu 2018 nekoliko zmanjšal, ostaja pa na sorazmerno visoki ravni 71 %.

Povzetek

Sklep

Trajnostna, učinkovita in sprejemljiva oskrba z energijo je izjemnega pomena za prebivalstvo in gospodarstvo.

Večina trajnostnih razvojnih strategij prehoda v nizkoogljično družbo predvideva velike spremembe prav na področju energetike, še zlasti v distribucijskem elektroenergetskem sistemu, ki predstavlja infrastrukturo trajnostnega razvoja.

Ker so družbe, ki delujejo na področju energetike, glavni nosilci trajnostnih sprememb, je vpeljava integriranih sistemov vodenja še toliko bolj pomembna.

Hvala lepa